

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΣ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΝ

Τοῦ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΚΑΡΑΒΑ

τέως Διευθυντοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως τῆς Ε.Σ.Υ.Ε.

Κοινὸν στόχον καὶ συνεχῆ ἐπιδίωξιν τῶν ἐργαζομένων, ὅφ' οἰανδὴποτε μορφήν πολιτειακοῦ ἢ κοινωνικοῦ καθεστώτος, ἀποτελεῖ ἡ ἐπίτευξις τῆς κατὰ τὸ δυνατόν δικαιοτέρας κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν ἢ ὑπηρεσιῶν.

Ἡ τάσις δὲ αὕτη, ἡ ὁποία εἰς ὄχι πολὺν παρωχημένην ἐποχὴν ἐξεδηλοῦτο ὑπὸ τὴν ὀξεῖαν μορφήν ἀσυμβιβάστων ταξικῶν ἀντιθέσεων καὶ ἀγώνων, προωθείται ἤδη καὶ εἰς τὰ ὑπὸ καθεστῶς ἐλευθέρου οἰκονομίας διασῶντα κράτη, ἀμβλυνομένη διὰ τῆς ρυθμιστικῆς παρεμβάσεως τῆς Πολιτείας μεταξὺ τῶν ἀντιτιθεμένων συμφερόντων, οὕτως ὥστε συντελεῖται βραδέως μὲν, ἀλλὰ συνεχῶς ἡ ἐπιδιωκόμενη ἀνακατανομή τοῦ προϊόντος τοῦ μόχθου τῶν ἐργαζομένων.

Ἰπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ διερεύνησις τῆς τριαυτῆς ἐξελίξεως εἰς τὸν τομέα τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εἰς τὴν χώραν μας—διὰ τὴν ὁποίαν ὑπάρχουν ἤδη ἐπαρκῆ σχετικῶς στατιστικὰ στοιχεῖα τῆς περιόδου 1959 μέχρι 1966—ἐμφανίζει, φρονούμεν, ἱκανὸν ἐνδιαφέρον, προκειμένου νὰ διαπιστωθῇ δι' αὐτῆς τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ ἀναλόγου προοδευτικῆς ἀναπροσαρμογῆς ἐν τῇ κατανομῇ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ κλάδου τούτου τῆς οἰκονομίας, ἀποτελοῦντος τὴν δευτέραν μετὰ τὴν γεωργίαν, πηγὴν ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ὑπὸ ἔποψιν ποσοστιαίας συμμετοχῆς, παρ' ἡμῖν.

Κριτήριον εἰς τὸ προκείμενον θέμα θ' ἀποτελέσῃ ἡ σύγκρισις τῶν ἀντιστοιχῶν μεταβολῶν τοῦ ὕψους τῆς παραγωγικότητος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας ἀφ' ἑτέρου, τόσον δι' ὀλόκληρον τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν, θεωρουμένην ὡς ἐνιαῖον σύνολον, ὅσον καὶ δι' ἕκαστον ἐκ τῶν δέκα σημαντικωτέρων κλάδων αὐτῆς (ἐκ τῶν εἴκοσιν ἐν ὄλῳ ὑφισταμένων τοιούτων) καλυπτόντων τὰ τέσσαρα πέμπτα περίπου τοῦ συνολικοῦ εἰσοδήματος, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Δὲν ἀγνωσοῦμεν βεβαίως ὅτι ἀπὸ θεωρητικῆς πλευρᾶς εἶναι δυνατόν νὰ διατυπωθοῦν ἀντιρρήσεις ἐπὶ τῆς δυνατότητος τοῦ ὀρθοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς παραγωγικότητος εἰς τὴν μεταποιητικὴν παραγωγὴν. Διότι εἶναι προφανές ὅτι τὸ μέγεθος τοῦτο, ἀποτελοῦν κατ' οὐσίαν τὸ μέτρον τοῦ ἀνὰ χρονικὴν μονάδα ἐκτελουμένου

ὠφελίμου ἔργου, ἐμφανιζομένου εἴτε ὡς ὑλικοῦ ἀγαθοῦ, προελθόντος ἐκ τῆς κατεργασίας ὠρισμένης πρώτης ὕλης, εἴτε ὡς ὑπηρεσίας (π.χ. μεταφορᾶς ἐπιβατῶν), εἶναι προῖόν τῆς συλλογικῆς δράσεως διαφόρων παραγόντων, ἤτοι τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως, τῶν μέσων παραγωγῆς, τῆς ὀργανωτικῆς ἱκανότητος τοῦ διευθύνοντος τὴν ἐπιχείρησιν, τῆς ἐπαρκείας τῶν χρηματικῶν πόρων κλπ., ἐκ τῶν ὁποίων μόνον ὁ πρῶτος, δηλαδή ἡ ἐργατικὴ δύναμις εἶναι δυνατὸν νὰ μετρηθῇ μεθ' ἱκανῆς ἀκριβείας. Ὑποτιθεμένου δὲ ὅτι πάντα ταῦτα τὰ λοιπὰ μὴ σταθμητὰ μεγέθη παραμένουν ἀμετάβλητα ἐντὸς ὠρισμένης χρονικῆς περιόδου, εἶναι προφανές ὅτι, ἂν ἐντὸς αὐτῆς παρατηρηθῇ μεταβολὴ τις, θετικὴ ἢ ἀρνητικὴ, εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἀνά χρονικὴν μονάδα παραγομένου ἔργου, αὕτη θὰ ὀφείλεται προφανῶς εἰς τὴν αὔξησιν ἢ τὴν μείωσιν τῆς ἀποδοτικότητος: τῆς διατιθεμένης ἐργατικῆς δυνάμεως, δηλαδή εἰς τὴν παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας.

Τοιαύτη θεθαίως ἐκδοχὴ ἀπεικονίζει ἰδανικὴν περίπτωσιν, μὴ ἀπαντῶσαν ἐν τῇ πραγματικότητι, διότι π.χ. εἴτε ἢ σὺν τῷ χρόνῳ φθορὰ τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ μειώνει βαθμῶδ' τὴν παραγωγικότητα τῆς ἐπιχειρήσεως, εἴτε, ἀντιστρόφως, ὁ ἐκσυγχρονισμὸς αὐτοῦ αὐξάνει ἀποτόμως ταύτην εἰς πολὺ ὑψηλότερον ἐπίπεδον.

Κατὰ συνέπειαν, ἀπὸ ἀπόψεως μικροοικονομικῆς, δταν δηλαδή ἐρευνᾶται ἡ παραγωγικότης μιᾶς παραγωγικῆς μονάδος, ἢ καὶ ὀλιγαριθμοῦ ομάδος τοιοῦτων μονάδων, δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὴ ἡ παραμέλησις τῆς ἐρεύνης τῆς μεταβολῆς καὶ τῶν λοιπῶν, πλὴν τῆς ἐργασίας, παραγόντων καὶ ἡ συνεπεία ταύτης ἐκτίμησις τῆς παραγωγικότητος, ὡς προερχομένης δῆθεν ἐκ μόνης τῆς ἐργασίας.

Ἐάν, ἐπὶ πρᾶξειγματι, θεωρηθῇ ἕν νηματουργεῖον, τοῦ ὁποῦ τοῦ προσωπικόν διαθέτει ὠρισμένον βαθμὸν τεχνικῆς καταρτίσεως καὶ ἐμπειρίας, ὁ τεχνικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ ἔχει δεδομένην ἱκανότητα ἀποδόσεως, ἢ χωροταξικὴ διάταξις τῶν μηχανημάτων εἶναι ὠρισμένης μορφῆς καὶ, τέλος, ἡ εὐχέρεια χρηματοδοτήσεως τῆς ἐπιχειρήσεως φθάνει εἰς ὠρισμένον βαθμὸν, εἶναι προφανές ὅτι ἐκάστη ἐκ τῶν εἰρημένων προϋποθέσεων συμβάλλει καθ' ὠρισμένον ποσοστὸν εἰς τὴν ἡμερησίαν παραγωγὴν τοῦ ἐργοστασίου τούτου.

Ἐὰν ὅμως ὑποτεθῇ ὅτι ἅπαντες οἱ λοιποὶ παράγοντες, πλὴν τῆς ἐργασίας, παραμένουν σταθεροὶ ἐντὸς δοθείσης χρονικῆς περιόδου, αὐξηθῇ δὲ ἡ ἡμερησία παραγωγὴ του ἀπὸ ἑκατὸν εἰς ἑκατὸν εἴκοσι κιλὰ νήματος, ἢ αὔξησις αὕτη τῆς παραγωγικότητος κατὰ 20% θὰ πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐργασίαν, δηλαδή εἰς τὴν αὔξησιν τῆς στάθμης τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς ἐμπειρίας τοῦ προσωπικοῦ.

Ἄν ἤδη ἀντὶ ἐνὸς μεμονωμένου νηματουργεῖου θεωρηθῇ τὸ σύνολον αὐτῶν, θὰ εἶναι λογικόν νὰ γίνῃ δεκτὸν ὅτι οἱ προμνησθέντες παράγοντες, οἱ ὁποῖοι συμβάλλουν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ὕψους τῆς παραγωγικότητος ἐκάστου ἐργοστασίου, μεταβάλλονται μὲν βαθμιαίως, προκαλοῦντες καὶ συναφῆ μεταβολὴν τῆς αὐτῆς συμβολῆς, ἀλλ' αἱ μεταβολαὶ αὗται οὔτε ταυτοχρόνως ἐπέρχονται, οὔτε κατὰ τὴν αὐτὴν, ὁμόρροπον φορὰν συντελοῦνται, οὕτως ὥστε φθορὰ τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ εἰς τὰ μὲν ἐξισορροπεῖται ὑπὸ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν μηχανημάτων, εἰς τὰ δὲ, μείωσις τῆς πιστοδοτήσεως εἰς ὠρισμένα ἐξ αὐτῶν ἀντισταθμίζεται ἐπίσης δι' ἀναλόγου αὐξήσεως εἰς ἄλλα, κλπ.

Εὐλόγως ὅθεν ἐπιτρέπεται νὰ δεχθῶμεν ἐν τῇ πράξει ὅτι αἱ αὐξητικαὶ καὶ

μειωτικά επιδράσεις των ως ανωτέρω λοιπών παραγόντων εξουδετερώνονται άμοιβαίως, παραμένει δέ μοναδικός τοιοῦτος παράγων μεταβολῆς τῆς παραγωγικότητος ἢ ἐργασία. Ὡς μέτρον δὲ τῆς ἐργασίας, δηλαδή τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως τῆς διατιθεμένης πρὸς ἐκτέλεσιν ὤρισμένου ἔργου, λαμβάνεται ὁ χρόνος καθ' ὃν συντελέσθῃ τὸ ἔργον τοῦτο. Ἡ ἐκδοχὴ δὲ αὕτη προϋποθέτει ἐμμέσως ὅτι ἡ ἀποδοτικότης τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔργου παραμένει αὕτη σταθερά.

Ἄφ' ἑτέρου, ὡς μέτρον τοῦ παραχθέντος ἔργου ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τῆς παραγωγῆς ὑλικῶν ἀγαθῶν λαμβάνεται τὸ οἰκονομικὸν μέγεθος τὸ καλούμενον «προστιθεμένη ἀξία» ἐκφράζον τὴν αὐξησιν τῆς ἀξίας τῆς ἀκατεργάστου πρώτης ὑλῆς χάρις εἰς τὴν συνδουασμένην δρᾶσιν τῶν ως ανωτέρω συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς.

Ἡ ἀξία αὕτη ἐκφράζεται εἰς χρηματικὰς μονάδας καὶ εἰς σταθερὰς τιμὰς ἐντὸς τῆς ἐρευνωμένης περιόδου—ὁ δὲ χρόνος εἰς ὥρας ἐργασίας, οὕτω δὲ ἢ ἀνὰ ὥραν ἐργασίας ἀναλογοῦσα προστιθεμένη ἀξία μετρεῖ τὴν κατὰ δοθεῖσαν χρονικὴν περίοδον παραγωγικότητα τοῦ θεωρουμένου κλάδου.

Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ τοιοῦτος ὀρισμὸς τῆς παραγωγικότητος ἀποτελεῖ ἤδη διεθνή παραδοχὴν, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὰς σχετικὰς συστάσεις τῶν τῶν Ο.Ε.С.Ε. (βλ. Fourastié, J. «La productivité», Paris, 1954, σελ. 51 κ.έ.) ὅσον καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινοπραξίας "Ἀνθρακὸς καὶ Χάλυβος (βλ. «Problèmes et méthodes de mesure de productivité». Luxembourg, 1964, σελ. 37).

Ἐννοεῖται ἤδη ὅτι καὶ οἰαδήποτε ἄλλη χρονικὴ μονάδα, πλὴν τῆς χώρας, εἶναι δυνατόν νὰ ληφθῇ ὡς μέτρον τῆς ἐργασίας, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχη σταθερὸν μέγεθος. Ἄν ληφθῇ τὸ ἔτος, ἀντιστοιχοῦν διὰ τὴν ἐλληνικὴν βιομηχανίαν πρὸς 2200 ὥρας ὡς ἔγγιστα, τότε, δοθέντος ὅτι καὶ ἡ ἐτησίαν προστιθεμένη ἀξία εἶναι ἀνάλογον πολλαπλάσιον τῆς ὡριαίας τοιαύτης, ἔπεται ὅτι ἡ ἐτησίαν παραγωγικότης εἶναι 2.200 φορές μεγαλύτερα τῆς ὡριαίας. Διὰ τὴν διερεύνησιν ἐπομένως τῆς ἐξελίξεως τοῦ ὕψους τῆς παραγωγικότητος, ἡ ὁποία ἐνδιαφέρει ἐν προκειμένῳ, δύνανται νὰ ληφθῇ ἡ ἐτησίαν ἀντὶ τῆς ὡριαίας.

Ἡ ἀπλὴ αὕτη παρατήρησις ἔχει τὴν ἐννοίαν ὅτι, δεδομένης τῆς περίπου σταθερότητος τῆς μέσης διάρκειας τοῦ καθ' ἑβδομάδα καὶ κατ' ἀπασχολούμενον χρόνου ἐργασίας ἐν ἐκάστῳ κλάδῳ, εἶναι δυνατόν νὰ ληφθῇ ὡς μέτρον τῆς παραγωγικότητος, ἢ κατὰ κεφαλὴν ἀπασχολουμένων ἀναλογοῦσα προστιθεμένη ἀξία καθ' ἕκαστον ἔτος ἐν τῷ θεωρουμένῳ κλάδῳ.

Ἐκ τῶν στοιχείων τῆς ἐτησίαν περιοδικῆς ἐρεύνης τῆς Ε.Σ.Υ.Ε. ἐπὶ τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς βιομηχανίας κατὰ τὴν προκειμένην περίοδον 1959—1966 ὑπελογίσθησαν αἱ χρονολογικαὶ σειραὶ, διὰ τὸ σύνολον τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ δι' ἕκαστον ἐκ τῶν εἰρημένων δέκα κυριωτέρων κλάδων χωρισμένως, ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ὑπὸ τὴν ανωτέρω ἐννοίαν ἐτησίαν παραγωγικότητος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ μέσου ὕψους ἐτησίαν ἀμοιβῆς ἐργασίας τῶν ἡμερομισθίων ἐργατῶν.

Ἀμφότερα τὰ μεγέθη ταῦτα ὑπελογίσθησαν εἰς τρεχοῦσας τιμὰς δι' ἕκαστον ἔτος καὶ οὐχὶ εἰς σταθερὰς δι' ὁλόκληρον τὴν περίοδον. Τὸ γεγονός τοῦτο ὁμῶς

δὲν ἐπηρεάζει τὴν συγκρισιμότητα τῶν ὁμοταγῶν μεγεθῶν, ἀφοῦ ἀμφότερα ἐκφράζονται εἰς νομισματικὰς μονάδας τῆς αὐτῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας κατὰ τὸ θεωρούμενον ἔτος.

Ἐν συνεχείᾳ, ἐκ τῶν σειρῶν ἐκείνων κατηρτίσθησαν αἱ ἀντίστοιχοι σειραὶ δεικτῶν, οὕτω δὲ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ὁμοταγῶν ὄρων τῶν δεικτῶν παραγωγικότητος καὶ ἀμοιβῆς ἐργασίας ἐν ἐκάστῳ κλάδῳ, συνήχθησαν τὰ ἐκτιθέμενα εἰς τὴν ἀκολουθοῦσαν ἀνάλυσιν συμπεράσματα:

Διὰ τὸ σύνολον τῆς βιομηχανίας, ἡ μέση αὐξησις τῆς παραγωγικότητος, ἀνῆλθεν εἰς 99%, ἐνῶ ἡ τῆς ἀμοιβῆς τῶν ἐπὶ ἡμερομισθίῳ ἐργατῶν περιωρίσθη εἰς 78%, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1959 καὶ 1966.

Εἰς τρεῖς κλάδους—παραγωγῆς τροφῶν, ὑφαντικῶν, ἐκτυπώσεων καὶ ἐκδόσεων—τὸ ἀνοιγμα εἶναι πολὺ μικρότερον, ἢ δὲ αὐξησις τῆς παραγωγικότητος ἀκολουθεῖται, μὲ μικρὰς κυμάνσεις, ὑπὸ ἀναλόγου αὐξήσεως τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας τῶν ἐργατῶν. Τὰ ἀνίστοχα ποσοστὰ σημειωθείσης αὐξήσεως μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1959 καὶ 1966 εἰς τὰ δύο ταῦτα μεγέθη εἶναι: Τροφῶν 77% καὶ 72%. Ὑφαντικῶν 82% καὶ 80%. Ἐκτυπώσεων καὶ ἐκδόσεων 73% καὶ 68%.

Εἰς τοὺς λοιποὺς ἑπτὰ, ἐκ τῶν δέκα ὑπὸ ἔρευναν κλάδων, ἡ αὐξησις τῆς εἰρημένης ἀμοιβῆς ἐργασίας τῶν ἐργατῶν ὑπολείπεται σημαντικῶς τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος, ὅπως φαίνεται εἰς τὸν ἀκολουθοῦντα πίνακα:

Κλάδος	Παραγωγικότητος	Ἀμοιβὴ ἐργατῶν Ἀύξησις %
Καπνοῦ	155%	83%
Ἐνδύσεως—ὕποδύσεως	110%	42%
Χημικῶν	128%	96%
Μὴ μεταλλικῶν ὀρυκτῶν	138%	85%
Εἰδῶν ἐκ μετάλλου	144%	82%
Ἡλεκτρικῶν	141%	78%
Μεταφορικῶν μέσων	134%	104%

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν ἀποκομίζει ὁ μελετῶν τὸν πίνακα τοῦτον εἶναι ὅτι διαπιστοῦται ἔντασις τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐργατικῆς δυναμικοῦ ὑπὸ τῶν ἐργοδοτῶν. Ἡ ἀποψις αὐτῆ ὁμῶς, ἀποτελεῖ μονόπλευρον ἐρμηνεῖαν, ἄδικον δὲ καθ' ἑαυτὸν ποσοστὸν, διότι ἀγνοεῖ τὴν συμβολὴν—λίαν σημαντικὴν εἰς ὄρισμένας περιπτώσεις—τῶν λοιπῶν, πλὴν τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως, παραγόντων, εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν αὐξησιν τῆς παραγωγικότητος.

Δὲν προτιθέμεθα βεβαίως νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἐκδοχὴν ὅτι τὴν ἐκ τῆς βελτιώσεως τῆς ἀποδοτικότητος τῶν λοιπῶν παραγόντων ὠφέλειαν δικαιούται ν' ἀποτινάξῃ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἐπιχειρηματίας καὶ μόνος. Τοῦτο ἄλλως τε δὲν δύναται λαμβάνῃ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἐπιχειρηματίας καὶ μόνος. Τοῦτο ἄλλως τε δὲν δύναται καὶ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ ἐπὶ μακρὸν ἐν τῇ συναγωνιστικῇ οἰκονομίᾳ, εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον ἐπιβιοῦν εἰσέτι ὁμοειδεῖς ἐπιχειρήσεις λειτουργοῦσαι ὑπὸ ὀριστικῆς συνθήκας κῶστος. Ἀσχέτως πρὸς ταῦτα, ὁμῶς, ἀν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι μέγα ποσοστὸν τῆς δημοσιοῦς ἀξίσεως ἐπετεύχθη διὰ προσθέτων ἐπενδύσεων, ἀναγομένων εἰτε μισοῦργηθείσης αὐξήσεως ἐπετεύχθη διὰ προσθέτων ἐπενδύσεων, ἀναγομένων εἰτε εἰς ἀνακαίνισιν τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ εἰτε εἰς ἐφαρμογὴν ὀργανωτικοῦ συστή-

ματος ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς παραγωγῆς, θὰ ἦτο παράλογον νὰ μὴ βαρύνῃ ἢ ἐξυπηρέτησις τῶν τόκων τῶν κεφαλαίων τούτων τὴν ἐκ τῆς συμβολῆς αὐτῶν προελθοῦσαν αὐξησιν τῆς παραγωγικότητος καί, κατὰ συνέπειαν, νὰ μειώσῃ τὴν εἰς αὐτὴν συμμετοχὴν τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας.

Περὶ πτωσις ἀμφιβολίας ἐπὶ τῆς υπάρξεως ἢ μὴ, καὶ δὴ εἰς ποῖον βαθμὸν, ἐντόνου ἐργοδοτικῆς ἐκμεταλλεύσεως εἰς τοὺς εἰρημένους ἑπτὰ κλάδους δὲν θὰ ὑπῆρχεν, ἂν ὑφίσταντο στατιστικὰ στοιχεῖα περὶ τῶν ἐκ τόκων ἐκτῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Εἶναι δὲ δυσερμήνευτος ὁ λόγος δι' ὃν παρέμεινεν ἀναπάντητον τὸ σχετικὸν ἐρώτημα τοῦ οἰκείου δελτίου τῆς ἐτησίως ἐρεῦνης τῆς Ε.Σ.Υ.Ε., ἐνῷ θὰ ἦτο ἀναμφιβόλως ὑπὲρ τῶν ἐργοδοτῶν ἢ δημοσίου προβολῆ τοῦ ποσοστοῦ τοῦ ἐκ τῆς βιομηχανίας εισοδήματος, τὸ ὅποιον νέμονται ὑπὸ μορφήν τόκων καὶ προμηθειῶν τὰ Πιστωτικὰ Ἴδρύματα. Ἐνάλογος ἀπορία ὑπάρχει καὶ διὰ τὴν ἀγνοίαν τοῦ ἐρωτήματος περὶ τῆς ἐργοδοτικῆς εἰσφορᾶς εἰς τοὺς Ὄργανισμοὺς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.

Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα, τόκοι καὶ εἰσφοραὶ, δημοσιεύμενα εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς βιομηχανικῆς ἐρεῦνης θὰ περιώριζαν ἐγγύτατα πρὸς τὰς ἀληθεῖς τῆς διαστάσεις τὴν συμμετοχὴν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὸ ἐκ τῆς παραγωγῆς εισόδημα, δηλαδὴ τὴν προστιθεμένην ἀξίαν, ἐνῷ τώρα, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς ἀναλύσεως ταύτης, ὁ βιαστικὸς ἐρευνητὴς παραμένει μὲ τὴν ἐντύπωσιν δι' ἃψοῦ οἱ ἐργαζόμενοι λαμβάνουν, κατὰ μέσον ὄρον, τὰ 40 % περίπου ὡς ἀμοιβὴν τῆς ἐργασίας των, τὸ ὑπόλοιπον περιέρχεται ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τοὺς ἐργοδότες. Ἴδου τώρα ποῖα ἐνδέχεται νὰ εἶναι ἡ πραγματικότης :

Ἀπὸ τὸν Ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1968 τῆς μεγαλυτέρας ὑφαντουργικῆς Ἐπιχειρήσεως ἐν Ἑλλάδι ἀντιγράφομεν τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα : Ἀμοιβὴ ἐργασίας 172 ἑκατ. Ἀσφαλιστικαὶ εἰσφοραὶ 29 ἑκατ. Τόκοι 113 ἑκατ. Ἀθροισμα 314 ἑκατ.

Ἐπειδὴ εἰς τὸν κλάδον τῆς ὑφαντουργίας ἡ ἀμοιβὴ ἐργασίας ἀποτελεῖ κατὰ μέσον ὄρον ποσοστὸν 39,3% τῆς προστιθεμένης ἀξίας καὶ τὸ 1968 ἀνῆλθεν αὕτη εἰς 438 ἑκατ., ἐξ αὐτῶν δὲ ἐδαπανήθησαν δι' ἀμοιβὴν ἐργασίας, κοινωνικὴν ἀσφάλισιν καὶ τόκους 314 ἑκατ., ἥτοι ποσοστὸν 71,5 % τῆς προστιθεμένης ἀξίας. Κατὰ συνέπειαν τὸ μερίδιον τοῦ ἐργοδότη δὲν εἶναι 60,7% ἀλλὰ μόνον 28,5%, ἀπὸ τὸ ὅποιον, σημειωτέον, πρέπει ἀκόμη νὰ ἐκπεσθῇ καὶ τὸ κοινὸν τῶν πραγματικῶν ἀποσβέσεων.

Τὸ ἐντυπωσιακὸν ὄντως παράδειγμα τοῦτο δμως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσφαλὲς κριτήριον δικαιολογεῖν εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις τὴν παρατηρούμενην ἐντόνωσιν ἀσύμμετρον μεταβολὴν τῶν ὑπὸ κρίσιν δύο μεγεθῶν εἰς τοὺς εἰρημένους ἑπτὰ κλάδους, τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον εἰς τὴν ἐκτεθεῖσαν εἰδικὴν περίπτωσιν οὐδεμίαν ἤσκησε μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ὕψους τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας. Ἡ ὀρθὴ κρίσις ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι προῖον ἐπιμελοῦς ἐρεῦνης ἐπὶ τῶν συμβαινόντων ἐν ἑκάστῳ κλάδῳ.

Συγκεκριμένως, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς βιομηχανίας καπνοῦ καὶ εἰδικώτερον τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ καπνοῦ εἰς φύλλα, ἡ ἀντικατάστασις τῆς διὰ χειρὸς διαλογῆς τῶν φύλλων ὑπὸ τοῦ καπνεργάτου διὰ τῆς αὐτομάτου μηχανικῆς διαλογῆς ἠύξησεν εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν παραγωγικότητα, χωρὶς ἀναμφιδόλως νὰ ὑπάρξῃ

και αντίστοιχος αύξησις τών βαρῶν τῆς ἐπιχειρήσεως ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τών μηχανικῶν μέσων διαλογῆς.

Ἐνάλογος παρατήρησις ἰσχύει διὰ τὸν κλάδον ἐνδύσεως και ὑποδήσεως, ἔνθα τὰ μηχανήματα κοπῆς και ραφῆς ἐπιτυγχάνουσι ἀσυγκρίτως μεγαλύτεραν ἀπόδοσιν ἀπὸ τὴν διὰ χειρὸς ἀντίστοιχον ἐργασίαν, ὁ δὲ ἐθισμὸς τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ εἰς τὰ ἔτοιμα ταῦτα εἶδη παρέχει εἰς τὰς οἰκείας ἐπιχειρήσεις τὴν δυνατότητα πλήρους ἐκμεταλλεύσεως τῆς παραγωγικῆς δυναμικότητός των.

Εἰς τοὺς κλάδους τῶν μὴ μεταλλικῶν ὀρυκτῶν (κυρίως δομικῶν ὑλῶν, δηλαδὴ τσιμέντου, πλίνθων, ἀσβέστου κλπ.), τῶν εἰδῶν ἐκ μετάλλου και, τέλος, τῶν εἰδῶν ἐφαρμογῆς ἠλεκτρισμοῦ, φαίνεται μάλλον πιθανὸν ὅτι ἡ αύξησις τῆς παραγωγικότητος ὀφείλεται εἰς ἐντονωτέραν κινητοποίησιν τῶν σχολαζόντων παραγωγικῶν μέσων χάρις εἴτε εἰς τὸν ἀπὸ ἐτῶν παρατηρούμενον οἰκοδομικὸν ὄργανισμόν, εἴτε εἰς τὴν ὄλον ἐν αύξουσαν διάδοσιν τῆς χρήσεως μεταλλικῶν ἀντικειμένων, ἐπίπλων κλπ. ὡς και τῶν συσκευῶν ἐφαρμογῆς ἠλεκτρισμοῦ, συνεπιεῖα τοῦ ταχέως ἐξῆλεκτρισμοῦ ὀλοκλήρου τῆς χώρας, ἔτι δὲ και εἰς τὴν διαρκῶς αύξανόμενην ἐξαγωγήν προϊόντων τῶν τριῶν τούτων κλάδων εἰς τὴν ἄλλοδαπήν.

Ὡς τελικὸν συμπέρασμα τῆς παρούσης ἐρεῦνης διατυποῦται ἡ ἀντίληψις ὅτι ἐκ τῶν ὑφισταμένων ἐνδείξεων δὲν πιθανολογεῖται ὡς εὔλογος ἡ μεταξὺ τῶν ὑπὸ κρίσιν δεικτῶν διάστασις, τοῦλάχιστον εἰς τοὺς ἀνωτέρω κατονομασθέντας πέντε κλάδους παραγωγῆς.

Νομίζομεν δὲ ὅτι θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἂν κατὰ τὴν διαρρέουσαν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1966 τριετίαν, δι' ἣν δὲν ὑπάρχουν τὰ ἀναγκαῖα στατιστικὰ στοιχεῖα πρὸς μὀρφωσιν ἀσφαλούς γνώμης περὶ ἐπελθούσης ἐνδεχομένως μεταβολῆς, ἂν, λέγομεν, κατὰ τὴν τριετίαν ταύτην ἔχη σημειωθῆ ἐπαρκῆς προσέγγισις τῶν πρότερον τόσον ἐντόνως ἀποκλινόντων δεικτῶν παραγωγικότητος και ἀμοιβῆς ἐργασίας, οὕτως ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνεται ἱκανοποιητικώτερα συμμετοχῆ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὸ προϊόν τοῦ μόχθου των.

Διότι δὲν προάγει ἀναμφιβόλως τὴν τόσον ἐπιθυμητὴν και ἀναγκαῖαν ὀλοψυχον συνεργασίαν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς χώρας εἰς τὴν ἐπιβαλλομένην πανεθνικὴν προσπάθειαν ὅπως μὴ ὑστερήσῃ ἡ Ἑλλάς εἰς τὸν στίβον τῆς διεθνούς ἀμίλλης πρὸς δημιουργίαν ἐνός καλύτερου μέλλοντος μὲ ὄλον ἐν αύξουσαν τὴν στάθμην τοῦ βιοτικοῦ και πολιτιστικοῦ ἐν γένει ἐπιπέδου, ἢ ἔστω και μὴ ἐμφανῆς ἀλλ' ὑποδόσκουσα πικρία ὅτι δὲν ἐκδηλοῦται ἐμπράκτως ἡ δικαία ἀναγνώρισις τῆς θεμελιώδους συμβολῆς τῶν ἐργαζομένων εἰς αὐτὴν τὴν ἀκάματον προσπάθειαν.